

Till
Hässelby-Vällingby
stadsdelsnämnd
2015-02-19

Gångplan för Stockholm 2015-2020

Remiss från trafiknämnden, dnr T2014-00917

Förvaltningens förslag till beslut

Stadsdelsnämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som sitt svar på remissen från trafiknämnden.

Ulla Thorslund
stadsdelsdirektör

Marie Janemar
avdelningschef

Sammanfattning

Den nu remitterade *Gångplanen* ska utgöra en inriktningsplan under *Framkomlighetsstrategin* och syftar till att beskriva förutsättningarna samt dra upp riktlinjerna för stadens arbete med gångtrafik under perioden 2015-2020.

Förvaltningen är positiv till samrådsunderlaget. Remissförslaget har ett renodlat fotgängarperspektiv. I begreppet *gång* inkluderas också gånghjälpmedel som rullstolar och rollatorer.

Viktiga förutsättningar för att målformuleringarna i *Gångplanen* ska kunna förverkligas är att staden tillämpar samhällsplanering med helhetssyn. Det är nödvändigt att det råder en samsyn inom staden när planprogram på områdesnivå utarbetas. Det är viktigt att skapa bra infrastrukturer för gångtrafikanter så att fler väljer att gå. För att gångtrafikanterna ska ha nära till målpunkter som exempelvis service, handel och aktiviteter, bör bebyggelseförtätningen ske genom att de olika samhällsfunktionerna i staden blandas i anslutning till infrastrukturen av gångstråk.

Ärendets beredning

Detta ärende har utarbetats inom strategiska avdelningen.

Bakgrund

Under 2013 beslutade kommunfullmäktige om en *Framkomlighetsstrategi för Stockholm 2030*.

Framkomlighetsstrategin beskriver hur fler människor och mer gods ska kunna transporteras inom befintligt gatu- och vägnät. Det ska ske genom att fler använder kapacitetsstarka och energisnåla färdmedel såsom gång, cykel och kollektivtrafik samt godsfordon med hög beläggning.

Den nu remitterade Gångplanen ska utgöra en inriktningsplan under Framkomlighetsstrategin och syftar till att beskriva förutsättningarna samt dra upp riktlinjerna för stadens arbete med gångtrafik under perioden 2015-2020. Efter remisstiden kommer de inkomna synpunkterna att sammanställas i en rapport. En slutlig version av Gångplanen fastställs sedan i trafiknämnden.

Sammanfattning av remissen

Stockholmare går redan idag mycket och långt men staden har goda förutsättningar för att ytterligare öka andelen gående.

Två av målen i den övergripande *Framkomlighetsstrategin* är viktiga ur ett gångperspektiv och används som indikatorer för arbetet med gångtrafik i Stockholm. Den första indikatorn är att andelen lokala resor, inom innerstaden respektive söder- eller västerort, som sker med gång ska vara minst 60 procent i innerstaden och minst 50 procent i ytterstaden år 2030. Idag är andelarna 54 respektive 35 procent. Den andra indikatorn är att andelen människor som upplever stadens gaturum som attraktivt ska behållas på minst 85 procent år 2030, vilket är samma andel som 2013.

I remissförslaget till Gångplan beskrivs vad vi vet om den nuvarande situationen för Stockholms fotgängare, därutöver presenteras en *målbild för ökad gångvänlighet* i Stockholm samt en *handlingsplan för stadens arbete med gångtrafik under perioden 2015–2020*.

Övergripande mål är att stadens offentliga rum ska ge bättre förutsättningar för invånarna att *kunna, vilja, veta och våga gå*.

- Gångstråket ska finnas, vara tillräckligt brett och fysiskt möjligt att använda för alla. Gångnätet ska vara gent, innehålla

alternativa vägar och vara utan barriärer som gör det svårt eller omöjligt att ta sig fram.

- Gångstråket är befolkat, innehållsrikt, har mötesplatser och är utformat med kvalitet. Gångnätets egenskaper motiverar valet att gå framför andra sätt att förflytta sig.
- Gångnätet är orienterbart, överblickbart och skyltat så att det är lätt att förstå vart gångstråken leder och vilka målpunkter som finns längs vägen. Det är lätt att förstå vilka ytor som är till för gående och vilka som är till för andra trafikslag.
- Gångstråket är trafiksäkert, befolkat, väl belyst, överblickbart från omgivningen och upplevs som tryggt.

Handlingsplanen innehåller *nio åtgärdsförslag* som bidrar till att uppfylla ett eller flera av målbildens fyra nyckelord;

Åtgärd 1

Förbättra gångvänligheten på ett antal stråk med hög potential

Åtgärden syftar till att förbättra ett antal strategiskt viktiga stråk. Stråken har potential att bli viktiga gångstråk i framtiden eller är redan idag starka men kan bli ännu viktigare med rätt åtgärder. Några av stråken förbinder nya delar av innerstaden med de äldre delarna. Andra möjliggör tvärförflyttningar mellan olika kollektivtrafiklinjer eller förbättrar tillgängligheten till kollektivtrafik med hög kapacitet. Ambitionen är att till 2020 genomföra tre pilotprojekt.

Ansvarig förvaltning:

Trafikkontoret, i de fall där förtätningar är planerade längs med samma stråk, tillsammans med stadsbyggnadskontoret och exploateringskontoret.

Uppfyller nyckelorden:

Kunna, vilja, veta, våga.

Kostnad

26 miljoner kronor för tre pilotprojekt.

Åtgärd 2

Förbättra rekreationsstråk

Syftet är att inventera viktiga rekreationsstråk för att få reda på deras brister. Exempel på brister kan vara att stråket är för smalt, terräng som gör delar av stråket otillgängligt, bristande belysning eller andra faktorer som minskar stråkens attraktivitet och användbarhet.

Ansvarig förvaltning:

Trafikkontoret i samarbete med stadsdelsförvaltningarna, eventuellt i samverkan med berörda grannkommuner om stråken passerar kommungränser.

Uppfyller nyckelorden:

Kunna, vilja, våga.

Kostnad:

11 miljoner kronor.

*Åtgärd 3***Genomföra kampanjen ”Klara – Färdiga – Gå!”**

Syftar till att åtgärda lokala, ofta korta men avgörande länkar som till exempel leriga stigar, enkla broar över vattendrag och diken eller spänger över våt mark. Åtgärderna ska avhjälpa lokala problem som hindrar människor från att gå den kortaste, trevligaste vägen till en målpunkt och då medför att andra färdmedel väljs.

Ansvarig förvaltning:

Trafikkontoret tillsammans med stadsdelsförvaltningarna.

Uppfyller nyckelorden:

Kunna, vilja, våga.

Kostnad:

16 miljoner kronor, uppdelat på sex år.

*Åtgärd 4***Utveckla ett vägvisningssystem för fotgängare**

Ett vägvisningssystem riktat till fotgängare kan ge bättre möjligheter att hitta till viktiga målpunkter inom gångavstånd.

Ansvarig förvaltning:

Trafikkontoret.

Uppfyller nyckelorden:

Veta.

Kostnad:

7 miljoner kronor.

*Åtgärd 5***Skapa en ”verktygslåda” för gånganalys**

Syftet är att samla olika metoder för att inventera och utvärdera gångvänligheten inom ett avgränsat område eller stråk.

Utvärderingen kan ge underlag till åtgärder för att förbättra för fotgängare eller för omprioriteringar inom existerande projekt.

Tanken är att bättre möta behoven hos samtliga trafikanter utifrån deras prioritet i den aktuella situationen.

Ansvarig förvaltning:

Trafikkontoret i samverkan med stadsbyggnadskontoret och exploateringskontoret.

Uppfyller nyckelorden:

Kunna, vilja, veta, våga.

Kostnad:

1 miljon kronor.

*Åtgärd 6***Arbeta med tillfälliga åtgärder**

Åtgärden baseras på *Riktlinjer för idéburen stadsutveckling* som antagits av kommunstyrelsen. Syftet är att klarlägga förutsättningarna för olika typer av tillfälliga åtgärder, både internt inom staden och gentemot externa intressenter. Åtgärden ska också resultera i information riktad till stadens invånare, som beskriver vilka möjligheter det finns att påverka närmiljön, hur man ansöker och vilka krav som måste uppfyllas för att få tillstånd.

Ansvarig förvaltning:

Trafikkontoret.

Uppfyller nyckelorden:

Kunna, vilja, veta, våga.

Kostnad:

24 miljoner kronor, uppdelat på sex år.

*Åtgärd 7***Förbättra gatudrift och gatuunderhåll utifrån fotgängares behov**

Syftet med åtgärden är att minska antalet och allvarlighetsgraden i singelolyckor för fotgängare genom att se över metoder och prioriteringar inom gatudrift och gatuunderhåll. Genom mer kunskap om var fotgängares singelolyckor sker och vilka stråk och platser som används mest av fotgängare blir det lättare att göra prioriteringar av gatuunderhåll och vinterväghållning.

Ansvarig förvaltning:

Trafikkontoret.

Uppfyller nyckelorden:

Kunna, våga.

Kostnad:

90 miljoner kronor, uppdelat på sex år.

*Åtgärd 8***Ta fram en metod för bedömning av trängsel på gångbanor**

Gångstråk som används av många människor är en tillgång för staden och upplevs ofta som trygga och attraktiva. Det finns dock en gräns när fotgängarflödet är så stort att trängsel uppstår. Trängsel minskar attraktiviteten på platser och stråk och kan i värsta fall leda till bristande tillgänglighet och trafiksäkerhet.

Ansvarig förvaltning:

Trafikkontoret.

Uppfyller nyckelorden:

Kunna, vilja.

Kostnad:

2 miljoner kronor.

Åtgärd 9

Mäta gångtrafiken

Syftet är att börja samla in data om antal och andel gående på olika platser i Stockholm. Vilka mätmetoder som är lämpliga behöver utredas. Data ska kunna användas som kunskapsunderlag för beslut som rör gångtrafik.

Ansvarig förvaltning:

Trafikkontoret.

Uppfyller nyckelorden:

-

Kostnad:

3 miljoner kronor.

Åtgärderna som är föreslagna i handlingsplanen är tänkta att prioritera fotgängare högre i stadens befintliga verksamhet. Detta ska ske genom ökad kunskap om Stockholms fotgängare och deras behov, nya verktyg och metoder samt kunskap om vad som skapar en attraktiv gångmiljö.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Förvaltningen är positiv till samrådsunderlaget. Remissförslaget har ett renodlat fotgängarperspektiv. I begreppet *gång* inkluderas också gånghjälpmedel som rullstolar och rollatorer.

Viktiga förutsättningar för att målformuleringarna i *Gångplanen* ska kunna förverkligas är att staden tillämpar samhällsplanering med helhetssyn. Det är nödvändigt att det råder en samsyn inom staden när planprogram på områdesnivå utarbetas. Det är viktigt att skapa bra infrastrukturer för gångtrafikanter så att fler väljer att gå. För att gångtrafikanterna ska ha nära till målpunkter som exempelvis service, handel och aktiviteter, bör bebyggelseförtätningen ske

genom att de olika samhällsfunktionerna i staden blandas i anslutning till infrastrukturen av gångstråk.

Stockholms stad har utarbetat ett flertal styrdokument som slår fast vikten av en fungerande gång- cykel- och kollektivtrafik. I *Stockholms Översiktsplan – Promenadstaden* framgår att den fysiska planeringen av staden måste skapa en stadsmiljö och en struktur som främjar gång och cykel samt att möjligheterna att röra sig i staden till fots eller med cykel på ett tryggt sätt ska vara en central utgångspunkt vid den fysiska planeringen av staden. *Framkomlighetsstrategi för Stockholm 2030* fastslår att en större andel resor ska ske med kollektivtrafik, cykel eller till fots. De berörda planerna definierar tillsammans vilka utrymmes-, utformnings- och prioriteringsbehov trafikslagen har samt drar upp riktlinjer för hur behoven ska kunna mötas i dagens och framtidens Stockholm.

En ökad befolkning i Stockholms stad kommer att innebära ett ökat resande. Nästan oavsett hur det tillkommande resandet kommer att fördela sig gör befolkningsökningen att det riskerar uppstå ökad trängsel i gatunätet samt kapacitetsproblem i kollektivtrafiken. Staden har i och med *Framkomlighetsstrategin* tagit beslut om att öka framkomligheten för kapacitetsstarka färdmedel såsom gång- cykel- och kollektivtrafik. Många områden i Stockholm är bristfälligt integrerade med sin omgivning. De fysiska barriärerna försvårar stockholmarnas möjligheter att mötas och ta sig till arbete, utbildning och aktiviteter.

I övrigt förutsätter förvaltningen att extra medel tilldelas i de projekt där åtgärdsförslagen inkluderar stadsdelsnämndens medverkan och som innebär kostnader utöver ordinarie verksamhet.
